

Jätkusuutlik Hiiumaa:

Igas Hiiu Gourmet purgis on killuke Hiiumaa metsadest ja aasadelt

„Jätkusuutlik Hiiumaa“ on ar-tiklite sari, kus tutvustame UNESCO programmialal „Inime-ne ja biosfäär“ toimetavaid Hiiu-maa ettevõtteid, kes majanda-vad saare hoitud elukeskkonnas loodusega kooskõlas.

Hiiu Gourmet sai alguse täpselt kümme aastat tagasi. „Heli (Hahndorf) kutsus mind kohvile ja ütles, et mis sa muudkui teisi ässitad ja õpetad, kuidas uusi Hiiumaa meeneid ning tooteid teha, teeme ise,“ rääkis üks Hiiu Gourmet loojatest Ly Johansen. See oli aeg, kui Hiiumaa Turismiliit viis läbi erinevaid konkursside ja õpitubasid, sest Hiiumaal oli väga vähe omatooteid.

Nii Hiiu Gourmet alguse saigi – Heli oli oma koka kogemustega retseptide autor, Ly kanda jäi reklaam, sildindus ja müük.

Ly sõnul oli tore see, et peale esimest aastat selgus, et Hiiu Gourmet tooteid osatavad ka hiidlased ise ja mõned isegi pidevalt: „Naljatesime, et meie tooted kõlbavad ka süüa, mitte ainult kinnises pakendis kinkimiseks.“

Kohe alguses panid Ly ja Heli paika mõned põhitõed: igas Hiiu Gourmet tootes on tükike Hiiumaa metsadest või aasadelt, kasutusel on puhas ja kvaliteetne tooraine ning iga toode peab meeldima selle loojaile endale. „Iga toote algus on idee. Nende ideedega oli ja kaasneb siiani koos mõtlemine ja arutlemine – meil mõlemal fantaasia lendab ja pigem on küsimus selles, kuidas nokkida välja need, mis ka töötavad. Oluline on, et toodetel oleks raam ja need sobiks meie nn tooteportfelli,“ rääkis Ly.

50 erinevat toodet

Hiiu Gourmet tooted on jagunenud gruppidesse: maitsesoolad, soolata maitseid, piparde sari, sinepid jne. Ly sõnul olid neil alguses kõik soolad, aga siis tekkis nõudlus toodete järgi, kus ei oleks soola. „Vahel on ka nii, et mõni taim-mari ise nõuab kasutamist. Mina käisin näiteks aastaid peale, et teeme midagi kibuvitsamarjadest. Need on nii vitamiinirikad, need on Hiiumaa üks märke – kevadel õitsevad imeliselt, sügisel punavad,“ leidis Ly. Nüüd ongi Hiiu Gourmet tootevalikus olemas astelpaju-kibuvitsa moos ja ka torkiva pipra sees on kibuvitsad.

Ly sõnul peab arvestama ka sellega, mida ja kui palju nad korjata jaksavad. Näiteks rabarberi toodetest loobutigi ühel hetkel, sest pere-de kaupa rabarberit kokku osta pole kasumlik.

Hiiu Gourmet uus sari on Vananaistesuve tooted, kus inspireerijaks Ly poolt korraldatav üritus, aga ka Hiiumaa sügis oma rikkalike metsaadidega. „Üks meie missioon on kindlasti kasutada kasulikke ja tervislikke tooraineid, mida väga ei teata-kasutata,“ rääkis Ly. Näitena tõi ta metsiku porgandi, kaselehed, naadi, kadakaokjad ja kadakamarjad: „Oleme Heliga väga huvitatud meie enda metsade-aasade tai-

Hiiu Gourmet on õpetanud Ly Johansenile uusi tarkusi nii müügi kui ka reklaami kohta, aga ka Hiiumaa metsade salarikkustest teadmisi andnud. Foto: erakogu.

mede salarikkusest. Heli kindlasti alustas seda ja on mind kaasa tõmmanud ning õpetanud.“

Täna on Hiiu Gourmeti valikus umbes 50 erinevat toodet. Ly sõnul peab iga aastal midagi uut välja tooma, sest tänapäeva turg on nii kiire ja inimeste huvi ning tähelepanu saada ei ole kerge. Samas võetakse vähem ostenud tooted jällegi valikust maha.

Juubeli puhul on sel aastal plaan müügil tuua kümme uut toodet, viis neist on juba välja tulnud. Ly lisas, et pidevalt peab uuendama ka silte ja purke, leidma uusi müügikana- leid: „On tooted mis on ja jäävad. Kadakasoolapurk – kui Hiiumaa külastaja koju läheb ja selle lahti teeb, tuleb talle meelde suvine Hiiumaa. Teine on Hiiumaa Glögi. Leides selle jõulupakist, rõõmustad, et saare marjad jõuavad pidulauale.“

Armastusega Hiiumaalt

Väga hästi on vastu võetud Hiiu Gourmet sari Armastusega Hiiumaalt. See sai alguse neli aastat tagasi, kui Ly soovis teha oma pulma- külalistele Hiiumaa kingitust: „Selle sõnum oli, et meie kogenud abielu- jatena teame, et kätte saada purgi põhjas olev magus suhkrune pala, tuleb ära süüa “puud soola” ja mitu tera pipart. See on selline kihiline maitseaine purk, kus kõige peal kadakas segamini musta pipraga, siis sool tilli ja tsilliga ning kõige põhjas Hiiumaa riivleib pruuni suhkru- ga. Kui see kõik segi loksutada, ongi maitseaine, mida võib panna kõik- jale – iga toit ju tahab soola, pipart ja natuke magusat.“ Mõned Ly pulma- külalastajad hakkasid toodet kasuta- ma ja nõudsid lisa, seetõttu otsusta- tigi see ka Hiiu Gourmet tootevali- kusse lisada. Nüüdseks on Armas- tusega Hiiumaalt sarja lisandunud

ka soolane krõbedik ja magus krõ- bedik. Ly sõnul ühendab neid kõi- ki just see, et armastust võib lisada lahke käega kõikjale – armastust ei saa kunagi liiga palju.

Ly sõnul on nad ka magusate too- dete rivi suurendamas. Lisaks kahe- le Vananaistesuve šokolaadile, mil- les ohtralt Hiiumaa marju, riivlei- ba ja seemneid, tuleb kohe välja ka kolmas kama-piimašokolaad, mil- les kõrvitsaseemned, jõhvikad ja mustsõstrajahu.

Hiiu Gourmet tooted on leita- vad kõigis Hiiumaa Coopi poodi- des. Ly sõnul tuleb Coopi kohalike toodete lettide ees teha suur kum- mardus, sest see on kohalikele väi- ketootjatele suur asi. Lisaks on Hiiu Gourmet tooted müügil majaka- tes, sadamates, Kala ja Võrk kaup- luses ja Tuuletornis. Lisaks ka Saa- remaal, Läänemaal, Pärnus ja Tal- linnas. Enam-vähem valmis on ka Hiiu Gourmet koduleheküljel www.hiiugourmet.ee oleva-pood, mis on- gi Ly viimase poole aasta suurem töö olnud. Samuti on Hiiu Gourmet too- tevalik olemas ka Hiiumaa e-poes pood.hiiumaa.ee/.

Hiiumaa piparmünt ja nurmenukk jõuavad mugavasse teekotikesse

Hiiu Gourmet tootmine on seni ol- nud Partsi veski ruumides, kuna Ly on viimane aasta tegelenud uue too- tesarjaga, jäävad need aga kitsaks ning ettevõtte on uue tootmispi- na otsingul.

Nimelt soetas Ly Leader projekti- ga teepakkide valmistamise, nagu näiteks Liptoni teed, masina. Teepa- kikesed on valmistatud biolagune- vast suhkruroost. „Ma saan teha väi- kepartisiid, ehk siis meie enda nur- menuku ja piparmündi panna tee- kotti, et mugavad tarbijad ei peaks

hamba vahelt pepresid nokkima,“ rääkis Ly. Ta on kohe-kohe valmis uue teega poelettidele tulema.

Väikeettevõtja peab teadma kõike

Esimesed kaheksa aastat tegid Ly ja Heli Hiiu Gourmet rohkem hobi ja toreduse pärast: „See õpetas koguaeg uusi asju ja tarkusi metsast, uusi tarkusi müügi ning reklaami kohta.“ Ly sõnul jagus neil alguses aega ka söömaaegu ja koolitusi teha, aga kuna nii Helil kui Lyl olid Hiiu Gourmet kõrval ka põhitege- vused – Lyl turism, kohvikutepäev ja erinevad toiduprojektid, Heli kas- vatas oma seebi ja limonaadi toot- mist ning alpakasid. Samas kasvas ka Hiiu Gourmet. Nii otsustasid Ly ja Heli kaks aastat tagasi, et Ly lä- heb Hiiu Gourmetiga edasi üksi ja Heli keskendub oma kosmeetika- ja limonaaditööstusele.

Ly sõnul on Hiiumaal päris kee- ruline olla väiketootja: „Ka meie ei suutnud alustada kohe nii suurelt, et saaks luua töökoha, pidime toi- metama ikka teiste asjade kõrvalt.“ Ta lisas, et samas peab väikeette- võtja teadma kõike: oskama kujun- dada ja turundada, teadma toiduai- netööstuse nõudeid, aga kõige roh- kem peab ta olema kleepija, tõstja, transporttööline jne. Lyl on üks poo- le kohaga abiline ja hooaegadel (jõu- lud ja kevad, kui vaja toorainet kor- jata) veel teine.

Nüüdseks on Ly ennast vähe ha- val teistest töödest ja tegemistest ta- gasi tõmmanud, vaid Vananaistesu- ve korraldus on suurem ettevõtmi- ne, mis jookseb kokku ka Hiiu Gour- met tegemistega. Seega on tema soov suurendada Hiiu Gourmet tootevali- kut ja minna rohkem ka Eesti turule.

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Marvin Johannes Laane
Astrid Einiste
Jan Oliver Murumaa
Ellinora Maar
Rahel Jõgi
Arabella Rebel
Remilda Rannu
Anna Sofia Runin

Õnnitleme vanemaid!

Kalanas algasid ehitust ettevalmistavad tööd

Aprilli keskel toimus Kalana jahisadama ehi- tuse avakoosolek tellija, töövõtja ja järeleval- ve esindajate osalemisel. Kokku lepitati järgne- vate kuude üldine tegutsemise kord ja juba 11. aprillist käivad ehitust ettevalmistavad tööd.

Sadamabasseini suleti enne kalade kudeaja piirangu algust, mille jooksul ei tohi meres hel- jumit tekitada. Suletud basseini pumbatakse veest tühjaks, siis on võimalik ehitada kaid ja süvendada basseini kuivalt, mis eelkõige an- nab töödele parema kvaliteedi. Ühtlasi lubab Keskkonnaameti kooskõlastuse järgi jätkata basseinis sees töödega ka sel ajal, kui mere pool töid teha ei tohi. Suve teises pooles jätkat- takse süvenduse ja lainemurdja ehitusega ju- ba ka mere poolt. Kõigi tööde lõpptähtaeg on 30. november 2022.

Kokku üle 1,1 miljoni euro maksvat ehitust rahastab suurimas osas, üle 660 000 euro Inter- reg Est-Lat toetusprogramm Läänemere idaosa väikesadamate arendusprojekti kaudu. Märki-

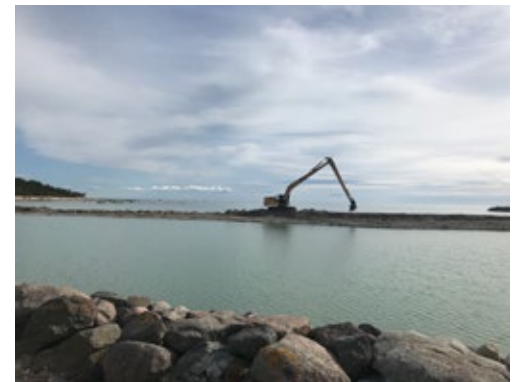

Foto: Liina Härm

misväärse panusega toetab ka Hiiumaa vald, kattes Est-Lat projekti omaosaluse 117 000 eu- rot ja lisades hanke tulemuste põhjal puudu jääva osa, kuni 465 000 eurot. Täiendavat toe- tust on sadama rajamise tööloikudele küsitud ja saadud ka maakondade arengustrateegia- te elluviimise toetusmeetmest 52 000 eurot ja Hiiukala MTÜ taotlusvoorst kalasadamate arendamiseks Euroopa merendus- ja kalan- dusfondi rahastust, kokku 140 000 euro ulatu- ses. Oma panuse on lubanud anda ka mitmed eratoetajad, kes Kalanaga seotud või Hiiumaa ja merenduse arengule kaasa elavad.

Hiiumaa läänepoolseimas tipus asuva sada- ma valmimine on oluline samm kogu Eesti väi- kesadamate võrgustiku jaoks, sest vähenevad vahemaa näiteks Gotlandi ja Rootsi mandri- osa suunal Läänemere ületajatele. Hiiumaalt vaadates lisandub sellele võimalus mõistli- ke vahemaade kaupa saarele ring peale sõita. Lisaks loob uus sadam täiendava tugipunk- ti merepäästevõrgustikku ja laiendab ranna- kalurite püügivõimalusi. Kalana on armasta- tud puhkepiirkond, mis väikelaevaga saabujatele seni raskesti ligipääsetav või lausa sule- tud olnud. Ehitatav sadam avab seega ühe olu- lise uue merevärava.

LIINA HÄRM

SA Hiiumaa Sadamad juhatuse liige

Volikogu aprillikuu istungilt

Kõrgessaare arengustrateegia 2030+ koostamise algatamine
Algatati Kõrgessaare arengu- strateegia 2030+ koostamine. Selle eesmärk on aidata kaasa piirkonna jätkusuutlikkusele, toetada kohapealse ettevõtlus- keskkonna arengut ning mitme- kesismate töövõimaluste teket. Arengukava koostamiseks moo- dustatakse töörühm, kuhu kaa- satakse lisaks vallavalitsusele, osavallavalitsusele ja osavalla- kogule Kõrgessaare piirkonna aktiivseid inimesi. Juunis ja au- gustis toimuva avaliku väljapa- neku ja avalike koosolekute kau- du on võimalus kaasa rääkida kõigil vallakodanikel.

Osavallakogu koosseisu muutmine
Osavallakogusse kuulub kaks selles osavallas elavat valimis- tel enim hääli saanud kandidaa- ti. Pühalepa osavallakogu lii- ge Aivo Saar on teinud avaldu- se osavallakogu liikme volitus- test loobumiseks ning järgmi- ne selles piirkonnas enim hääli saanud kandidaat Argo Nurs on andnud nõusoleku osavallakogu töös osalemiseks. Seega muutus Pühalepa osavallakogu koosseis.

Hiiumaa valla põhimääruse muutmine
Põhimääruse järgi olid vallava-

litsuse hallatavad asutused se- ni Hiiumaa munitsipaalkoolid ja -lasteaiad. Teisi valla asutu- si haldavad osavallad. Muuda- tusega saab lisaks olla vallava- litsuse hallata ka muu hallatav asutus. See võimaldab mitmes erinevas osavallas tegutsevad asutused tuua osavallast valla- valitsuse alla.
Muudatusega saab volikogu lisaks revisjonikomisjonile moo- dustada ka teisi alatisi komisjo- ne – see annab volikogule õigu- se moodustada komisjone vasta- valt vajadusele. Täpsustati ka ko- misjonide moodustamise korda, vallavanema asendamist ja eel- arve koostamise põhimõtteid.

Hiiumaa valla osavaldade põhimääruse muutmine
Osavaldade põhimääruses tehti sisemist töökorraldust puuduta- vaid muudatusi, aga ka täpsusta- ti osavallavanema ametisse ni- metamist: osavallavanem nime- tatakse ametisse valitsuse poolt vallavanema ettepanekul, kuu- lanud ära osavallakogu arvamuse kandidaadi kohta.
Osavallakogu liikmeid puu- dutab kaks muudatust. Osaval- lakogus ettevõtjaid esindav liige peab olema osavalla elanik ning ettevõtte peab tegutsema antud osavallas, aga ei ole seotud selle- ga, kuhu ettevõtte on registreeri-

tud. Osavallakogusse hooleko- gu esindajaks valitu saab osale- da osavallakogu töös hoolekogu esindajana seni, kuni ta kuulub hoolekogusse.
Hiiumaa valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2022–2033
Võeti vastu ühisveevärgi ja -ka- nalisatsiooni arendamise kava, mille eesmärk on olemasoleva- te ühisveevarustuse ja kanali- satsiooni süsteemide olukor- ra kirjeldamine ja analüüs, vee- majanduslike probleemide ning nendest tulenevate eesmärkide määratlemine, investeeringu- projektide hindamine lühi- ja pikaajalises perspektiivis.

Eralasteasutuse ja eraüldhariduskooli toetamise korra muutmine
Eelnõu järgi on plaan tõsta era- lasteaiale makstava toetuse suu- rust 64 eurolt 175 euronl lapse kohta kuus. Arutelu jätkub: eel- nõu saadeti volikogus kolman- dale lugemisele.
Vallavanema puhkusele lubamise ja lähetusse suunamise korra muutmine
Muudeti vallavanema riigi- sisese lähetamise vormista- mist, mis toimub nüüd sarna- selt teenistujatega dokumendi-

haldussüsteemis Amphora.

Munitsipaaleturumi tunnistamine tööandja eluruumiks
Tunnistati Käina Hiiu mnt 1c korter 2 tööandja eluruumiks. Tegemist on ühetoalise korte- riga, mis ei ole sobilik noore pe- re eluruumiks pikema perioo- di vältel. Tööandja eluruumiks muutmise muutu selle väl- jäüürimine paindlikumaks ja seda on võimalik kasutada val- lalale vajalike spetsialistide ma- jutamiseks.
Rookopli tn 20 maaüksuse detailplaneeringu koostamise algatamine
Algatati Kärkla linna Rookopli tn 20 maaüksuse detailplaneerin- gu koostamine ja kinnitati läh- teseisukohad. Jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Mäeella kinnistu detailplaneeringu algatamine
Algatati Orjaku küla Mäeel- la kinnistu detailplaneeringu koostamine ja kinnitati lähte- seisukohad. Jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine.

Üürimaja eskiis, tänavapoolne vaade

Kõrgessaare üürimaja eskiisprojekt valmis

Kõrgessaare osavald otsustas Kredexi abiga renoveerida Sa- dama tee 6 hoone ja teha sellest üürimaja. Kuna Kredexi vastav programm on pausile pandud, on tööd üürimajaga veninud. Nüüdseks on aga arhitektuuri- büroo OÜ LIVE Architects val- mis saanud Kõrgessaare üüri- maja eskiislahenduse.
Varasemalt on ettevõtte kes- kendunud peamiselt väikeela- mute arhitektuurile. Hiiumaa

juured ning ammune piirkon- na hoonete imetus viisid arhi- tektid aga Sadama tee 6 üürima- ja projekteerimise pakkumise ja töö teostamiseni.
Projekti eesmärk on olemas- olevale Sadama tee väarikale ar- hitektuuriansamblile lisada uut linnaehituslikku ja sotsiaalset kvaliteeti. Muuta seni ajaham- bast puretud hoone esindusli- kuks ja vaoshoitult elegantseks päriliks, mis perspektiivselt võiks

kujuneda maamärgiks nii ko- halikule inimesele kui külasta- vale turistile. Ühtlasi on oluline kvaliteetse ning kaasaegse üüri- pinna loomine selle mugavuste ja hüvedega, kus ruumiplaneer- ring on funktsionaalne, avar ja valgusküllane ning kus inime- ne end hästi ja koduselt tunneb. Arhitekti süda jäi saavutatud tule- musega küll rahule ning loo- detavasti kõnetab perspektiiv nii kohalikku elanikku kui tule-

vast kasutajat.
Eskiisprojektile järgneb ehi- tusprojekti tellimine, mille eel- datav valmimine võiks olla 2022 a lõpuks. Renoveerimise rahas- tuse mudeleid ja võimalusi vaatab Vallavalitsus ja volikogu tulevas- te eelarvetega. Kindlasti on vaja- dus lisakapitali kaasamisele, ol- gu selleks siis erakapital või riik.

ÜLLAR LAID
abivallavanem

Kärkla kool kolib asenduspindadele

Kärkla kooli ehitustööd on jõud- nud etappi, kus lammutamisele minevad hooned kolitakse tüh- jaks. Viimane koolipäev praegu- ses hoones oli õpilastel 22. april- lil. Kolimisega tehti algust kooli- vaheajal. Alates 2. maist toimub õppetöö asenduspindadel: muu- sikakooli, teabemaja, kooli ra- matukogu, riigigümnaasiumi, HUPSi maja, käsitöömaja, töö- õpetuse maja, spordikeskuse ja

mängude maja ruumides. Täp- semat infot jagatakse koolipere- le Stuudiumi vahendusel. Ehitaj- ale antakse lammutamiseks mi- nevad hooned üle 15. mail.
Et lammutamisele läheb ka kooli söökla, siis sõlmitakse sel ke- vadel toitlustamiseks leping OÜ- ga Hiie Toidukoda – ettevõtte toob lõunatoidu ja lapsed saavad süüa samades hoonetes, kus õpivad.
Tööde käigus lammutatak-

se 1976. aastal ehitatud hoone, mis asub Kärkla muusikakoo- li ja Hiiumaa gümnaasiumi vahel. Alles jääb u 800 ruutmeetri- ne Hiiumaa gümnaasiumi õppehoone, mis saab uue fassaadi ja evakuatsioonitrepi. Muu- sikakooli maja ehk vana kooli- maja säilib praegusel kujul, kuid jääb teistest hoonetest eraldi seis- vaks. Vana kuur jääb esialgu prü- gimajaks.

Kärkla kooli uus hoone saab olema praegusest väiksem ja vastab laste arvu prognoosile (u 340 õpilast): 2200 ruutmeetrit, kaasaegse ruumiplaneeringuga ja energiatõhus. Samuti korras- tatakse kooli õueala. Uue hoone ehitustööd on jõudnud juba poole peale, 9. mail toimub sarikapidu.

Ventilatsioonitööd Emmaste põhikoolis

1. aprillist 31. juulini toimub Emmaste põhikoolis ventilat- sioonisüsteemi paigaldus. Ko- gu koolimaja saab sundven- tilatsiooni ja seeläbi paraneb ruumides siseõhu kvaliteet.
1. aprillist kuni 10. juunini

toimub kooli õppetöö asendus- pindadel Emmaste noortekes- kuses ja päevakeskuses. Käsi- töömajas ja spordihallis tun- nid jätkuvad.
Ventilatsioonisüsteemi pai- galdab OÜ Tresden.

Villalao katus valmib augusti lõpuks

Kärkla osavald sõlmis märt- sislepingu OÜga Scruuv Villa- lao katuse ehitustöödeks. Vil- laladu saab uue katuse augus- ti lõpuks.
Muinsuskaitsele pädevu- sega seotud tööde teostajaks on alltöövõtja OÜ Tarum Ehitus. Ehitustööde käigus eemal- datakse täies ulatuses laohoo- ne olemasolev, algupärast tõr- vapappi kattev eterniitkatust ja paigaldatakse uus SBS rull- materjalist bituumenkatust, re-

konstrueeritakse kandekonst- ruksioonid ning taastatak- se oluliselt lagunenud ja osa- liselt puuduvad karniisid. Li- saks restaureeritakse karniis ja lubikrohv.
Ehitustööde maksumus il- ma käibemaksuta on 228 000 eurot. Muinsuskaitseamet eraldas Kärkla osavallale mul- lu katuse rekonstrueerimistoe- tusena 100 000 eurot, osaval- la omafinantseering on 128 000 eurot.

Endise politseimaja lammutustööd Kõrgessaare maanteel algavad peagi

Kärkla osavald sõlmis Kõrges- saare maantee 2/1 ehk endise politseimaja lammutamiseks lepingu OÜga Lammutusme- hed. Hoone peab lammutatud olema hiljemalt augusti lõpuks.
Tööde maksumus on 22 800 eurot, millele lisandub käibe- maks. Kärkla osavald kaasfi- nantseerib lammutamist CO2 rahadest.
Kõrgessaare maantee 2/1 hoone lammutatakse, sest Tohvri hooldekodu juurde- ehituse rahastamiseks toetuse

saamise tingimus oli, et sama suur sotsiaalpind kui juurde ehitatakse, tuleb kas lammu- tada või erakätesse müüa. Ku- na Tohvri hooldekeskusel sel- list pinda kuskilt võtta polnud, otsustati lammutada endine politseimaja Kärklas Kõrges- saare maanteel, sest sellele po- le leitud kasutusotstarvet ning hoone ülalpidamine on kulu- kas. Hoone asemele on esialgu plaanis rajada haljasala.

Venemaa sõjategevus ja selle mõjud

Sõjategevus Ukrainas on kest- nud üle kahe kuu. Kaos, mis sellega kaasneb, on hetkel siit, justkui lähedalt, ent samas nii kaugelt vaadates täielikult hoo- mamatu. Samas ei pea Eesti ega eestlased häbenema. Väi- kese riigina oleme suutnud end selle teema osas hoopis suu- remaks teha. Meie igakülgne abi on märkimisväärselt suur olnud ning jätkame sel kursil.
21. aprilli seisuga on Ees- ti vastu võtnud 31 659 sõjapõ- genikku. Iga päev lahkub Uk- rainast umbes 50 000 inimest, samas on Ukrainasse tagasi pöörduvate inimeste arv tõus- nud 40 000-ni ööpäevas.

Hiiumaa
Saarel on 21. aprilli seisuga 70 sõjapõgenikku Ukrainast. Neist üle poole on alaealised. Kõigile on leitud majutus. 18 last ja noort on leidnud ko- ha meie lasteaias või koolis. Täiskasvanud, kes soovinud, on leidnud töökoha.
Südame teeb soojaks, kui- võrd paljud on pakkunud va- riante, kuidas saabujaid aida- ta. Materiaalselt või moraal- selt, asju või teenuseid ja tuge pakkudes. Suur aitäh selle eest!
Võtame ühendust, kui teie pakutavat vaja läheb.
Täiendav info on jätkuvalt

oodatud. Eriti just majutus- võimaluste osas. Koondinfo põgenike kriisi kohta ning või- malus abipakkumine sisestada on siin: <https://vald.hiiumaa.ee/aitame-ukrainat>.
Samamoodi on imetus- väärne, kuivõrd kiiresti – eri- ti lapsed – on meie kogukon- da lõimunud. Valdavad ees- ti keelt ning püüavad meie ta- vadele-kommetele pihta saa- da. Vaimselt ei ole põgenikel kindlasti kerge. Usun, et hiid- laste pakutav tugi leevendab seda olulisel määral.
Samas tuleb jätkuvalt mee- les pidada, et põgenike abista- mine ei ole sprint, vaid mara- ton – peame olema valmis abis- tama pika aja jooksul. Et seda saaksime teha, peame hoolit- sema, et ise terved ja tugevad püsime, nii vaimselt kui füü- siliselt.
Kõigele vaatamata olen jät- kuvalt kindel, et me tuleme selle väljakutsega toime. Nii sõjapõgenike aitamisega siin Eestis ja Hiiumaal kui Ukrai- na toetamisega, et sõda võidu- kalt lõpetada.
Peame vastu!

HERGO TASUJA
Hiiumaa vallavanem

Kõpu ja Ristna tuletornide uus operaator on OÜ Meie Kõök

Järgmised kolm aastat opereerib Kõpu ja Ristna tuletornides OÜ Meie Kõök. Kõrgessaare osavalla ja OÜ Meie Kõök sõlmitav vallavara kasutusleping kestab selle aasta 28. märtsist 23. märtsini 2025.

OÜ Meie Kõök taga on Evelyn ja Lisanne Aasmäe, kes tegutsesid Kõpus ka 2020. aasta suvehooajal alltöövõtu korras tollase Kõpu tuletorni operaatori OÜ Pharus all.

Kõpu ja Ristna majakate konkursi vastu tundis huvi kolm ettevõtet, kellest kaks tegid kirjaliku pakkumise. Viieliikmeline komisjon hindas üksmeelselt parimaks OÜ Meie Kõök pakkumise.

Leping Kõrgessaare osavalla kolmanda tuletorni, Tahkuna praeguse operaatoriga OÜ Grus, lõpeb 2025. aastal. Seejärel on vallal kavas ühtlus-

Evelyn Aasmäe.
Foto: Niels Rattiste.

tada tingimused kõigi kolme tuletorni operaatori jaoks. Lisaks lühendatakse lepingu periood varasemalt kümnelt aastalt viiele.

Martin Kõmmus asendab volikogus Reili Randa

Hiiu valla valimiskomisjon võttis vastu otsuse muuta vallavolikogu koosseisu. Reili Rand esitas 30. märtsil avalduse volikogu liikme volituste peatamiseks kolmeks kuuks. Vallavolikogu liikmeks saab selleks ajaks asendusliige Martin Kõmmus.

Martin Kõmmus. Foto: erakogu

Arenguspetsialist-projektijuhina alustas Lea Vahe Lundin

4. aprillil alustas vallavalitsuses tööd arenguspetsialist-projektijuhina Lea Vahe Lundin. Lea on pärit Põhja-Tartumaalt Avinurmest. Tal on Eesti Põllumajanduse Akadeemiast metsamajanduse inseneri diplom. Lea on töötanud metsamajanduse, keskkonnakaitse ja hariduse valdkonnas ning Hiiu-
maa giidina.

Hiiu-
maaga on Lea seotud alates 1991. aastast.

Arenguspetsialist-projektijuhina töös peab Lea oluliseks head suhtlemis- ja koostööoskust ning korrektust.

Lea huvialadeks on omakultuur, loodus ja akvarellmaal.

Lea Vahe Lundin.
Foto: Kärolyn Kivistik

Kriisikoordinaatorina alustas Viktor Rõbtšenko

5. aprillist alustas vallavalitsuses käsunduslepinguga kriisikoordinaatorina tööd Viktor Rõbtšenko, et olla toeks sõjapõgenikele Hiiu-
maal ning val-
dale nendega suhtlusel.

Viktori rolliks on aidata kaasa, et tänased ja võimalikud uued Hiiu-
maale saabuvad sõjapõgenikud saaks tõhusalt kogukonda vastu võetud ja leiaksid siin endale rakendust.

Tema trumbiks on mitmekülgne ja pikaajaline aktiivne toimetamine Hiiu-
maal, mis-
tõttu teab ta nii saart kui tunneb peaaegu kõiki hiidlasi.

Viktor Rõbtšenko.
Foto: Kärolyn Kivistik

Inimene kogukonna heaks: Pilvi Post: olen aastatega kiirelt ja palju arenenud

Jätkame artiklite sarjaga, kus tutvustame Hiiu-
maa avaliku sektori töötajaid ja nende tööd.

Pilvi Post on Emmaste osavalla maa- ja ehitusspetsialist. Oma tööd on ta teinud nüüdseks juba 30 aastat. Pilvi alustas 2. jaanuaril 1992 esmalt Emmaste külanõukogus ning jätkas sama aasta 30. aprillil loodud Emmaste vallas.

Kui Pilvi 1992. aastal tööd alustas, oli tema põhirõhk maa-reformil. Ehitusvaldkond sai osaks tema ametikohast 2006. aastal ning hiljem lisandusid ka planeeringud.

Kõik, mis puudutab Emmaste osavalla maa ja ehitusega seonduvaid küsimusi, käib Pilvi laual läbi. “Minu amplituud on küllaltki lai,” tõdes ta. Pilvi lisas, et tema fookus on peamiselt kinnistu omanikel. Samas tegeleb ta ka osavalla suuremate projektidega, näiteks praegu käimasoleva Emmaste kooliventilatsiooni hankemenetluse ja ehituslubadega tegeles tema. “Alati, kui keegi nõu tahab, siis arutame ja leiame lahenduse,” ütles Pilvi.

Pilvile ei meeldi tööjärke ees hoida: “Ma ei ole seda sorti, et korjan endale tööd lauapeale hunnikku. Kui on võimalik kohe ära teha, siis ka teen. Ma ei kannata omal seda n-ö tööjärke ees.” Tema sõnul on küll menetlusi, mis pikemalt aega võtavad, aga talle on lihtsalt loomupärane kõik kohe ära teha.

Tunneb Emmaste piirkonda läbi ja lõhki

“Mulle meeldib, et 30 aasta jooksul olen saanud nii palju kogemusi. Kui alustasin, polnud arvatud, et kõik maamaksud tuli näiteks teha käsitsi paberil – areng on niivõrd kiire ja tohutu olnud,” oli Pilvi rahul, et on aastatega palju kogemusi omandanud. “Elu on mulle erinevaid huvitavaid väljakutseid pakkunud,

Pilvi Post. Foto: Tuuli Tammla

läbi mille olen palju kogemusi ja tarkusi omandanud, võimalusel võtaksin mõne väljakutse veel vastu,” ütles Pilvi.

Pilvi tunneb pimesi Emmaste piirkonda ja inimesi ning see teeb tema töö kordades lihtsamaks. “Ma ei lähe vabatahtlikult teiste osavaldade ehitusspetsialistide asendama, sest ma ei tunne nende piirkonda. Inimesed ootaks minult sama kiiret reageerimist nagu Emmastes, aga ma ei ole suuteline seda tegema – mul on vaja tausta, et saaksin üldse asjaga tegelema hakata,” rääkis Pilvi.

Oma tööga on Pilvi rahul, sest see on piisavalt mitmekesine: “Iga päev on midagi uut, see ei ole üksluine.” Maa- ja ehitusspetsialist tunneb, et oma peaga mõtlemine ja töö tegemine sobib talle. Pilvi oli eelmisel aastal ametis ka Emmaste osavalla vanema asendajana. “Töötasin topelt, ehk isegi veel suurema koormusega kui tavapära-

selt, aga see aasta läks kiirelt ja ma ei saanudki aru, kui see juba läbi oli – koguaeg oli midagi teha, üks asi sai valmis, kolm probleemi tuli asemele. Pidin kiirelt mõtlema, tegutsema, nõu andma ja see meeldis mulle,” ütles Pilvi ja tõdes, et sai hakkama, aga üle aasta seda tööd teha ei tahaks. Täna on Pilvi oma tavapärases töörütmis tagasi.

Armastab palju looduses viibida

Pilvit motiveerib mitmekesine töö ja meeldiv töökeskkond kohalikus omavalitsuses, mille kaudu on võimalik Hiiu-
maad arendada. Kuid eelkõige teevad teda õnnelikuks ning motiveerivad oma kodu ja lastega tegemised, millele Pilvi alati südamega kaasa elab – olgu see siis vanema poja puhul pillimäng erinevate kollektiivide koosseisus või noorema poja valmistatud köögimööbel või muu puidust toode. Vabal ajal meeldib Pilvile vee-

ta aega maksimaalselt õues. Kontoritöö on tema jaoks raske – aju on siis küll värske, aga keha vajab liikumist: “Tasakaal peab olema ja kodus olen peamiselt väljas. Nii ma tunnen ennast hästi ja lähen igal hommikul rõõmuga tööle.” Lisaks aitab Pilvi ka oma nooremat poega nende koduses puidutöökojas.

Pilvi tunneb, et tööle minek pole tema jaoks kohustus. Maa-reformi aegadel oli Pilvil küll ka hetki, kus mõtles mütsi nagisse panna ja ära minna. Ta leiab, et raskem periood tema töös on ilmselt nüüdseks möödas.

Peamiselt kulubki Pilvi vaba aeg kodu ja majapidamise peale. Talle meeldib veel ka koeraga tegeleda ja rattaga sõitmas käia.

Pilvi oli kunagi ka kõva võrkpallur, lisaks meeldib talle laulda: “Kuulmist mul on ja viisipidamist ka. Üks poeg mängib pilli ja soovin, et ta ka mind mängima õpetaks – see on asi, mille tahaks veel ära õppida.”

Heli Harak sai Kõrgessaare osavalla tänukirja

Kõrgessaare osavalla vanem Niels Rattiste andis 7. aprillil Kõrgessaare päevakeskuse juhile Heli Harakule üle osavalla tänukirja pikaaegse ja südamega tehtud töö eest Kõrgessaare päevakeskuses. Heli on juba pea 22 aastat päevakeskuses töötanud.

Heli eestvedamisel on Kõrgessaare päevakeskus läbinud suure arengu. Ta alustas tööd Lauka päevakeskuses, mis asus Laukal ühetoalises korteris. Pärast Kärda linna ja Kõrgessaare valla ühinemist Hiiu vallaks jäi Kõrgessaare vallamajas aga ruumi üle ning päevakeskus koliski sinna. Hiiu-
maa sotsiaalkeskuse ju-

Katrin Kivivuori ja Heli Harak. Foto: Kärolyn Kivistik

hi Riho Rahuoja sõnul oli päevakeskus algselt mõeldud rohkem eakatele, aga koos Heliga leiti

võimalus osutada teenust ka erivajadusega inimestele. Üheskoos on Heli ja Riho Kõrgessaare päevakeskuse olukord märkimisväärselt parandanud. “Saame nüüd Kõrgessaare päevakeskuses osutada ka päeva- ja nädala-

lahoiu teenust. Oleme remon-
tinud ja laiendanud teise kor-
ruse ruume just erivajadusega inimeste tegevusi silmas pidades,” rääkis Riho. Ainus, mis Heli unistustest täitmata jäi, oli lift, et ka liikumispuude ja -raskusega inimesed saaksid kasutada mõlemat korrust. “Oleme saanud palju teenuseid tuua ka alumi-
sele korrusele, aga lifti teemaga läheme kindlasti ka uue juhata-
jaga edasi,” ütles Riho.

Heli viimane tööpäev päevakeskuse juhina oli 8. aprillil. Kõrgessaare päevakeskust juhivad nüüd Katrin Kivivuori.

Kärda ehitusspetsialistina alustas Maria Reino

11. aprillil alustas Kärda ehitusspetsialistina tööd Maria Reino. Maria on lõpetanud Eesti Mereakadeemias hüdrograafia ning Hiiu-
maa Ametikoolis maastikuehituse eriala. Varasemalt on ta töötanud Veeteedeametis kartograafina, panganduses ja tootmisettevõttes. Maria leiab, et tema haridus

ja varasem töökogemus on iga-
ti kasuks ehitusspetsialisti ametis: “Kartograafina töötasin pal-
ju kaartidega, mis on ka minu praegune tööülesanne. Mere-
akadeemias oli mul ehitusala-
seid ja tehnilisi õppeaineid. Praeguses töös tulevad kasuks ka maastikuehituse erialal omandatud teadmised.”

Hiiu-
maal on Maria elanud 15 aastat ja tema peres kasvab kolm last. Vaba aega meeldib Mariale sportlikult veeta, ta mängib korvpalli, käib jooksmas ja talvel suusatamas.

Maria Reino.
Foto: Kärolyn Kivistik

Jäätmete põletamine on keelatud!

Hiiumaast on aastaid räägitud kui rohesaarest. Täna sel päeval annab sellele kinnitust nii Keskkonnaministeeriumi tunnustus Hiiumaa vallavalitsusele kui keskkonnasõbralikule kohalikule omavalitsusele kui ka hõbedase märgise saavutanud rohelise sihtkoha tiitel.

Üks paljudest väärtustest, mille üle Hiiumaal tänulik olla, on puhas õhk. Siinkohal on paslik meelde tuletada, mida meie saame selle väärtuse säilitamiseks ära teha. Kevad on käes ja inimesed on aktiivselt hakanud koristama oma majapidamisi ja koduaedasid. Suurpuhastust tehes tuleks mees pidada, et neid esemeid ja asju, mida sul enam vaja ei lähe, saab anda kellelegi, kellel seda võiks vaja minna, või kui ese on oma aja ära elanud, siis tuleb see viia jäätmejaama.

Hiiumaal on korraldatud jäätmeveo raames võimalik suurjäätmeid ette tellimisel üle anda ka jäätmevedajale. Suurjäätmed on suuremõtmelised jäätmed, mis ei mahu oma suuruselt tõttu prügikasti, nagu näiteks erinevad mööbliesemed.

Kindlasti ära põleta tekkinud jäätmeid lõkkes! Hiiumaa heakorraeskirja järgi on keelatud lõkke tegemine teisi oluliselt häirival (rohke suitsu tekitamine) või inimese elule, varale ja keskkonnale ohtlikul viisil ja tuleohutusnõudeid eirates ning prügi ja jäätmete põletamine lõkkes. Küttekoldes võib põletada ainult immutamata ja värvimata puitu. Kiletamata paberit ja kartongi on lubatud põletada ainult koguses, mis on vajalik tule süütamiseks, sest paberit on võimalik ringlusse võtta.

Aia- ja haljastusjätmed saab edukalt kompostida või anda need üle jäätmevedajale. Koduses lõkkes toimub mittetäielik põlemine, mille käigus tekib erinevate mürgiste gaaside segu. Koduses lõkkes ei tõuse temperatuur piisavalt kõrgele, et ohtlikud ained saaksid ära põleda, selle asemel satuvad need õhku. Saasteained langevad maapinnale, kus me kasvatame oma aiasaadusi ja lõpuks jõuavad jäätmete põletamisel tekkinud ühendid ringiga tagasi meie toidulauale.

Lõkke tegemise meelekspea:

- Lõket tee vaid selleks sobiva ilmaga (tuulevaki).
- Jälgi, et lõkkease oleks hoonetest, metsast ja muudest süttimisohus olevatest esemetest ohutus kauguses.

- Põletada võib ainult immutamata ja värvimata puitu, kiletamata paberit ja kartongi on lubatud põletada ainult koguses, mis on vajalik tule süütamiseks.
- Keelatud on prügi ja jäätmete põletamine lõkkes.
- Keelatud lõkke tegemine teisi oluliselt häirival (rohke suitsu tekitamine) või inimese elule, varale ja keskkonnale ohtlikul viisil ja tuleohutusnõudeid eirates.
- Metsas tohib lõket teha selleks ette valmistatud ning tähistatud kohtades.
- Kulu põletamine on aastaringelt keelatud!

KADRI ALJAS
Hiiumaa valla keskkonnaspetsialist

Kodukompostrite taotluste vastuvõtt algab 9. mail

Keskkonnainvesteeringute Keskus toetas Hiiumaa vallavalitsuse projekti „Biojäätmete liigiti kogumise edendamine Hiiumaal“. Projekti raames soetatakse 100 kodukompostrit, 5 konteinerit biojäätmete üleandmiseks jäätmevedajale ning toimub kompostimise veebikoostamine algajatele.

Kompostrite ostmiseks viidi läbi hange, mille võitjaks osutus OÜ Kleenoi Eesti. Saja 200-liitrise kiirkompostri kogumaksumus on 29 272 eurot. Kompostri saaja katab kompostri soetamise omaosaluse summa. Omaosaluse suurus kompostrite soetamisel on 7152,24 eurot, seega on ühe kompostri hinnaks elanikule 71,52 eurot.

Konteinerite pakkumuse võitis Eesti Keskkonnateenuste AS, kellelt ostetakse 5 pruuni 140-liitrise konteinerit kinnistupõhiseks üleandmiseks jäätmevedajale. Konteinerite puhul on omaosaluse summaks 75,44 eurot, mis teeb konteineri hinnaks 15,02 eurot. Konteineri kasutajal tuleb konteineriga jäätmeid üle anda Hiiumaa piirkonna jäätmevedajale AS Eesti Keskkonnateenustele.

Kompostri taotlemiseks peavad olema täidetud järgnevad tingimused:

- Taotleja sissekirjutus on

majapidamisest vähemalt ühel isikul, kuhu kodukompostrit soovitakse.

- Taotleja elab Hiiumaa vallas asuval kinnistul, kus on üksik eramu või kuni neli korteriga kortermaja.
- Taotleja elab kinnistul, mis on liitunud korraldatud jäätmeveoga.
- Kinnistu kohta saab taotleda ühe kompostri.
- Taotlusi saab esitada alates 9. maist Hiiumaa valla iseteeninduskeskonnas. Kompostri saavad 100 ning konteineri 5 kiiremat nõuetele vastava taotluse esitajat. Kogumisvahendid jagatakse välja taotluste laekumise järjekorras alusel.

Kompostri saaja annab taotluse esitamisega nõusoleku kogumisvahendi kasutamise tingimustega. Arve alusel tuleb tasuda 71,52 euro suurune omaosalus kompostrite puhul ning 15,02 euro suurune omaosalus konteinerite puhul ja kasutada taristut majapidamises tekkivate köögijäätmete komposteerimiseks või jäätmete üleandmiseks vähemalt kuni 31.12.2025. a.

LISAINFO: Kadri Aljas; kadri.aljas@hiiumaa.ee; 5340 6199

Eelmakstud jäätmekottide müük jätkub ka sel suvel

Hiiumaa vald alustas 2020. aasta suvel pilootprojektina esimesena Eestis külastajatele mugava olmeprügist vabanemise võimaluse pakkumisega. Müügi- le tulid eelmakstud 25-liitrised prügikotid. Käesoleval aastal tõuseb eelmakstud koti hind 30 senti võrra. Uus hind 2 eurot hakkab kehtima alates 1. aprillist. Ostuhind sisaldab olmeprügi käitlemist. Vajadus sedalaadi lahenduse järele tekkis, kuna suvel kasvab Hiiumaal külastavate inimeste arv hüppeliselt ja sellest tulenevalt ka tekkinud prügi kogus.

25-liitriseid prügikotte saab

osta COOP Hiiumaa poodidest, parvlaevade R-Kioskist ja elamuskeskusest Tuuletorn.

Kotte saab ära anda Hiiumaa videoalvega varustatud jäätmepunktides, kuhu on paigaldatud erimärgisega ainult eelmakstud prügikottide vastuvõtmiseks mõeldud olmejäätmete konteinerid. Punktide asukoht on ära märgitud kotil (Emmaste – Ollima; Käina – Mäe plats; Korgessaare – Tehase teel; Kärkla – Leigri väljak; Pühalepa – Suuremõisa Hiiumaa jäätmejaamas Ristivälja külas).

Lisaks oranžidele kottidele saab jäätmepunktides ära anda

pakendijäätmeid, vanapaberit ning kasutuskõlbatut tekstiili.

Eelmakstud kottide konteinerisse tohib panna ainult vastava kotiga jäätmeid. Eelmakstud koti kasutamine ei vabasta püsielanikke ega nn suvehidlasti korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustusest. Küll aga on seda sobilik kasutada erakorralise olmeprügi tekke leevendamiseks. Näiteks kui on töömehe tulnud ühekordselt töid teha Hiiumaale, on ootamatuid külalisi või pidustusi toimumas. Ka sel puhul tasub hoidlasel ise oma külalisi aidata, mitte jätta nad omapäi olmeprügi „likvi-

deerima“. Hiiumaal peavad olema kõik kinnistud, kus elatakse või mida kasutatakse, liidetud korraldatud jäätmeveoga!

Korraldatud jäätmeveo raames on võimalik kokkuleppel jäätmevedajaga kasutada ettemakstud koti teenust, mis tuleb graafiku alusel üle anda jäätmevedajale. Seda eelkõige kinnistut, kus on näiteks ligipääs-probleemid.

Hiiumaa Vallavalitsus palvis projekti „Eelmakstud jäätmekott külastajale“ elluviimise eest „Aasta keskkonnategu 2020“ konkursi tunnustuse.

Tohvri hooldekodu uus hoone valmis

8. aprillil avati pidulikult Tohvri hooldekodu uus hoone. Juurdeehitus oli vajalik, et suurendada hooldekodu kohade arvu, sest vajadus nende järgi kasvab aasta-aastalt.

Tohvri hooldekodu juhataja Pirje Lehtmaa sõnul on Tohvri ennekoike hooldekodu klientide kodu ja alles seejärel sealse personali töökoht: „Seega anname endast parima, et meie uus pererahvas oleks külalislahke ja ootaks meid rõõmsalt igal hommikul.“

Hiiumaa vallavanem Hergo Tasuja tõdes, et hooldekodu on oluline ka regionaalpoliitiliselt. „Emmaste valla arengukavas oli kaks suuremat investeeringut – Tohvri hooldekodu laiendamine ja Sõru jahisadama uuendami-

ne, millega Hiiumaa valla ajal jätkati ning mis mõlemad on kohe valmis,“ rääkis Tasuja ja lisas, et Tohvri puhul näeb valla eelarvestrateegia ette järgmistel aastatel veel ka dementsete hoone ehituse.

Abivallavanem Liisi Mäeumbaed märkis, et Hiiumaa vallas on eakate osakaal suur, seega peab kohalik omavalitsus järjepidevalt panustama eakatele suunatud teenuste arengusse.

Juurdeehitusega lisandus hooldekodusse 15 kohta, seega on Tohvri hooldekodus nüüd 68 kohta.

Projekti kogumaksumus oli 784 400 eurot ja töid teostas OÜ Ösel Projekt.

Juurdepääsuteede remondiks saab taotleda toetust

Juurdepääsuteede remonditöödeks saab toetust taotleda 18. aprillist kuni 15. maini. Toetuse suurus ühe juurdepääsutee kohta on kuni pool teostatud tööde maksumusest, kuid mitte rohkem kui 1500 eurot aastas.

Taotluse blanketi leiad valla veebilehelt vald.hiiumaa.ee/teede-toetus.

- Taotlus peab sisaldama kavandavate tööde kirjeldust, tööde teostamise eelarvet ning ajakava. Kinnitust omaosaluse kandmise kohta ja juurdepääsutee remonti takistavate asjaolude puudumise kohta.
- Taotlusele tuleb lisada juurdepääsutee asukoha skeem ning hinnapakumine vähemalt kahelt töövõtjalt.
- Kui remonditav juurdepääsutee ei asu ainult taotlejale kuuluval kinnistul, on toetuse taotlejaks teine kinnistu omanik, kelle kinnistul remonditav osa juurdepääsuteest asub. Sellisel juhul tuleb esitada kas ühine taotlus toetuse saamiseks, teise kinnistuomani-

ku kirjalik nõusolek toetuse taotlemiseks või taotleja kasuks seatud notariaalne kokkulepe teeservituudi seadmiseks.

Toetuse saamiseks saada taotlus oma osavalla sekretäridele:

- Kardla@hiiumaa.ee
- Korgessaare@hiiumaa.ee
- Pyhalepa@hiiumaa.ee
- Kaina@hiiumaa.ee
- Emmaste@hiiumaa.ee

Majapidamine, mille juurdepääsutee remondiks toetust taotletakse, peab rahvastikuregistri andmetel olema taotleja elukohaks.

Juurdepääsuteede remonti, kuhu on kehtestatud avalik kasutus, ei toetata. Toetamisele ei kuulu ka tööd, mida on valla eelarvest muul viisil finantseeritud.

Hiiumaa vallas asuvate juurdepääsuteede remonditööde toetamise eesmärk on parandada valla haldusterritooriumil asuvate erateede omanike majapidamiste juurdepääsuteede kasutamistingimusi.

Värvikampaania stardib taas!

Iga-aastaseks traditsiooniks muutunud kodude välisilmete värskendamine algab 1. mail ja kestab kuni 31. augustini.

Kampaania korraldab Hiiumaa vald koostöös OÜga Faasion ja värvitootjatega, kes kõik panustavad 10% ehk soodustus värvijale on 30%.

Kampaanias osalemiseks on kaks võimalust:

- maja omanik saadab osavallavalitsusele kirja, kus on kirjas vabas vormis soov värvida Hiiumaal asuvat hoonet/aeda ning maja omaniku nimi, kinnistu aadress ja värvitav pindala ruutmeetrites. Vaata täpsemaid tingimusi uudise lõpust. Kiri saada sobivasse osavaldale.
- Emmaste osavald: emmaste@hiiumaa.ee
- Korgessaare osavald: korgessaare@hiiu-

maa.ee

Käina osavald:

- kaina@hiiumaa.ee

Kärkla osavald:

- kardla@hiiumaa.ee

Pühalepa osavald:

- pyhalepa@hiiumaa.ee

• maja omanik täidab talles sobivas osavallamajas paberikandjal värvipassi, kus on kirjas samad andmed.

Vald jagab andmeid OÜga Faasion ning seejärel saab kauplusest osta soodsamalt värvikampaania tooteid.

Soodusprotsent arvestatakse ostmisel kohe maha, samuti ei pea kogu vajaminevat värvi korraga välja ostma, vaid võib seda teha kuni 31. augustini.

Värvimistööd peavad olema tehtud 30. septembriks 2022.

Hiiumaa valla kultuurivaldkonna arengukava

Hiiumaa vallavolikogu kinnitas veebruaris Hiiumaa valla kultuurivaldkonna arengukava 2022–2030. Arengukava täiendab Hiiumaa valla arengukavas 2035+ seatud valdkonna eesmäärke ja tegevusi, täpsustades valdkonna praeguseid kitsaskohti ning pakkudes välja lahendusvõimalusi. Hiiumaa kultuurivaldkonna arengukava annab hea ülevaate ja suunab edasiseks tegutsemiseks kõigile valdkonnaga seotutele.

Olukorra hindamisel kerkis esile Kärkla ja Käina kultuurimaja mitterahuldav seisukord. Selle aasta plaanis on erinevate osapooltega läbi arutada võimaliku uue Kärkla Kultuurikeskuse vajadused ja sellest lähtuv kontseptsioon. Renoveerimist vajab väga ka Käina Huvija Kultuurikeskus, kus on juba olemas ehitusprojekt ja loodetavasti õnnestub lähiajal selle elluviimiseks vajalik rahastus leida. Omaette küsimus on välisesinemiskohdade seisukord. Vajalik on leida võimalusi esinemiskohdade korda tegemiseks ja ristikasutuseks.

Ühe kitsaskohana selgus ka vajadus luua erivajadustega inimestele kultuuriüritustel osalemiseks paremad võimalused, võttes selleks kasutusele ka abistavad tehnilised lahendused.

Probleemidena tõstasid nii eestvedajate väsimus, huviringide juhendajate töötasu küsimus kui ka noorte juhendajate vähesus. Väljapakutud lahenduste hulgas on nii senisest tihedam kultuuritegijate koostöö, noore spetsialisti stipendium kui ka tööandja elukoha pakkumine.

Senisest suuremat tähelepanu nõuab ka noorte endi vähene osalemine kultuurivaldkonna tegevustes, hinnati vajalikuks tõsta nii noorte kultuuriteadlikkust kui ka osalemisvõimalusi. Kultuuriteemade ja kultuuripärandi teemasid on võimalik paremini sidustada lasteaedade ja koolide õppeprogrammidega, samuti arvestada ürituskorraldusel noorte huvide ja transpordivõimalustega.

Arengukava koostamise käigus osutusid lähendamist vajavateks kitsaskohtadeks veel kultuuriobjektide amortiseerumine ja vähene väljapaistvus. Seetõttu tuleb otsida eri osapoolte koostöös olulistele objektidele vahendeid korraldamiseks ja renoveerimiseks ning luua eri sihtgruppidele erinevatel teemadel kultuuri teekondi.

Oluline on ka avalike sündmuste kalendrite kasutusmugavuse ja usal-

dusväärsuse parandamine ning Hiiumaa kui teraviku kuvamine. Selgus ka, et üheks suuremaks kitsaskohaks sündmuste korraldamisel on asjaolu, et vabaühenduste toetusvõimalused jäta- vad liialt ruumi ebakindluseks. Käesoleval aastal ongi plaanis üle vaadata Hiiumaa valla mitetulundusliku tegevuse kord, et see vastaks rohkem vabaühenduste vajadustele, lähtudes valla võimalustest.

Saaksime rohkem esile tõsta ka hiiu keelt, meelt ja kultuuripärandit, üht meie identiteedi alust, nii oma igapäevategemistes kui üritusi korraldades ja neil osaledes.

Eesmärgid aastaks 2030:

- Hiiumaal on kõikidele tingimustele vastavad esinemiskohad nii sise- kui välitingimustes funktsionaalsete tehniliste võimalustega, mis võimaldavad kultuurielamust igale sihtgrupile.

- Hiiumaal on vääri- lise tasustatud, motiveeritud ja professionaalsed loovinimesed, juhendajad ja kultuurikorraldajad. Noorte harrastajate pealekasv on piisav.

- Saarel on aastaring täis olemist ja elamust nii kohalikule kui külalisele. Hiiumaad tutvustatakse ja turundatakse läbi pärandkultuuri, eril- meliste kultuurisündmuste ja miljööväärtusliku kesk- konna.

- Hiiumaal on traditsio- nid hoitud, uuenduslik- kus teretulnud. Hiiumaal on kultuuritraditsiooni- dega ning uutele ideede- le avatud eripalgeline kul- tuurielu.

Kultuurivaldkonna arengukava koostamiseks toimu- nud valdkondlikel ümarlaudel ja piirkond- likel koosolekutel analüü- siti olukorda, toimus ka avalikideekorje. Kogutud info valdkonnaga seotud kitsaskohtade, unistuste, eesmärkide ja lahendus- võimaluste kohta kohan- dasid töökoosolekute käi- gus arengukavale sobilik- ku vormi Anu Tammearu, Helle-Mare Kömmus, Ka- ja Hiis-Rinne, Ly Meldorf, Toomas Kokovkin, Pille- riin Kannel ja Eve Eller- mäe. Arengukava tutvus- tused-arutelud toimusid osavallakogudes avalikel koosolekutel.

Suur tänu kõigile Hiiu- maa kultuurivaldkonna arengukava protsessis osalenutele!

Hiiumaa valla sotsiaalvaldkonna arengukava

Hiiumaa vallavolikogu kinnitas veebruaris Hiiumaa valla sotsiaal- valdkonna arengukava 2022–2030. Arengukava täpsustab Hiiumaa valla arengukavas 2035+ seatud sotsiaalse kaitse eesmäärke ja tege- vusi, et tagada sotsiaalvaldkonna sihipärane ja läbimõeldud areng.

Arengukava koostamise prot- sess oli põhjalik: toimus avalik ideekorje ning töötati läbi seotud arengudokumendid, valdkondli- kud prognoosid ja sihtrühmade seas läbi viidud uuringud. Aren- gukava koostamise käigus kes- kenduti viiele teemavaldkonna- le: lapsed ja pered, eakad, töötud, erivajadusega inimesed ja tervis. Teemade raames kohtusid erine- vad huvigrupid, kes töid välja vald- konna kitsaskohti ja arenguvõima- lusi ning pakkusid lahendusi. Pä- rast arengukava tööversiooni val- mimist toimus selle avalikustami- ne ja avalik arutelu osavaldades.

Hiiumaa sotsiaalvaldkonna vi- sioon aastaks 2030 on: “Hiiumaa on sidus kogukond, kus kõiki abi- vajajaid märgatakse ja aidatakse

ning keegi ei tunne ennast kõrva- lejätuna. Sotsiaal- ja tervishoiu- teenused on kättesaadavad kõigi- le, kes neid vajavad. Hiiumaa ma- jandus on jätkuvalt konkurentsivõimeline, koos turvalise elukesk- konnaga teeb see Hiiumaast tore- da koha elamiseks.

Eesmärgid aastaks 2030:

- Eakatele, erivajadustega inimes- tele, lastele ja peredele ning töö- tutele suunatud teenuste osuta- mise võimalused on paranenud: käivitatud on uued teenused, ta- gatud on teenuste parem kätte- saadavus üle kogu Hiiumaa, eri- alaspetsialistide ja tugisikute töö on väärtustatud.

- Sihtgruppide (eakad, peredega lapsed, erivajadustega inimesed) kasvanud teadlikkus ja teadmi- sed ühiskonnaelus toimetulekuks.
- Erivajadustega inimeste suu- rem kaasatus.

- Hiiumaa töötuse määr on jät- kuvalt madalam Eesti keskmi- sest, pikaajaline töötus on vähe- nenud ja erivajadustega inimes-

Hiiumaa valla noorsootöö valdkondlik arengukava

Hiiumaa vallavolikogu kinnitas veebruaris Hiiumaa valla noor- sootöö valdkonna arengukava 2022.–2030. Noorsootöö valdkond- liku arengukava koostamisel võeti

aluseks Hiiumaal 2020. aasta keva- del läbi viidud kvaliteedihindami- ne. See on tööriist, mille abil saab hinnata erinevate noorsootöö osa- de hetkeolukorda. Samuti võeti alu- seks rahandusministeeriumi hal- lataval veebilehel minuomavalitus.fin.ee sisalduvat, statistika- ameti noorteseire juhtimislaua in- fot ning avaliku ideekorje ja priori- teetide seadmise tulemused. Aren- gueesmärgid kujunesid välja sea- tud eesmärkide omavaheliste põh- juslike seoste hindamisest.

Arengukava aitab kaasa nii Hiiu- maa valla arengukava 2035+ (KOV) kui ka Eesti noorsootöö arenguka-

va 2021–2035 (riigi) seatud eesmär- kide saavutamisele.

Kriitilised edutegurid:

- Noored osalevad valla igal ta- sandil otsustusprotsessides.
- Noortel, sh vanuses 16 kuni 25 eluaastat, on mitmekülg- sed või- malused teadmiste ja oskuste ning isiksuse mitmekülgseks arenda- miseks.
- Enamik Hiiumaa valla noorsoo- töö teenustest on vähemalt edasi- jõudnu tasemel [minuomavalitus. fin.ee](http://minuomavalitus.fin.ee) kriteeriumidele tuginedes.

Arengueesmärgid on jaotatud kolme plokki:

- Professionaalsus
- Noorsootöötajate pädevuste tõstmine, kutsealaste oskuste ja teadmiste tõstmine, ühised kooli-

te töölerakendumise võimalused on laienenud.

- Loodud tingimused ettevõtjate saarele „meelitamiseks“ ja käivi- tud noorte perede programm eri- alaspetsialistide saarele toomiseks.
- Tervishoiuteenuste kättesaa- davus saarel vastab elanike vaja- dustele.

Selleks, et eesmäärke saavutada, ootavad Hiiumaa sotsiaalvaldkon- da lähiaastatel ees sisukad ja põhi- mõttelised arengud. Konkreetse- te tegevustena võib välja tuua aju- tise turvapaiga võimaluse loomi- se Hiiumaale, töötutele aktiveeri- misprogrammi ja omastehooldaja- te asendussüsteemi välja töötami- se, noorte vaimse tervise program- mi ellu viimise ning pansionaadi ja päevahoiuteenuse võimaluste laiendamise.

Jätkub erinevate sihtgruppi- de teavitamine, sh regulaarne in- fo vallalehes. Koostöös kolman- da sektoriga käivitame n-ö „vää- rikate ülikooli“ ja vanemaharidu- se koolitusprogrammi vanemlike oskuste arendamiseks lasteaeda-

des, koolides ja kodudes. Kaasa- me erivajadusega inimesed laie- malt kogukonnale läbi ühiste- gevuste (sport, kultuur, vaba aja veetmine jne). Töötame selle ni- mel, et psühhiaatri, koduõe, klii- nilise psühholoogi ja vaimse tervi- se õe teenuse osutamine toimuks nõudlusele vastavas mahus.

Arengukava perioodi jooksul viime ellu kavandatud sotsiaal- valdkonna investeringud: Hella- maa sotsiaalküla, Pargi kodu tei- ne etapp, Käina päevakeskuse väl- ja arendamine ja Tohvri hooldeko- du laiendamine.

Sotsiaalvaldkonna arenguka- va töörühm seadis üheks eesmär- giks, et koostatav dokument oleks konkreetne, lühike ja hästi loetav. Arengukava lõppeb tegevuskava- ga ehk edasiste sammude loete- luga eesmärkide saavutamiseks. Kõigile huvilistele on arengukava kättesaadav valla kodulehel [http://vald.hiiumaa.ee/valdkond- likud-arengukavad](http://vald.hiiumaa.ee/valdkondlikud-arengukavad).

tused. Erioskuste (nt õpiränne, ma- lev, laagrid) arendamine ja koostöö teiste noorsootöötajatega.

- Teenuste kirjeldus vähemalt baastasemel, töötasu sidumine kutse väärtustamisega.
- Mitmekesiste võimaluste pak- kumine erinevatele noorsootöö sihtgruppidele

Noortekeskus

- Küsitlused, tagasiside kogu- mine noorte hulgas, külastata- vuse statistika, ettepanekud. Selle alusel tegevuste planeeri- mine.
- Noorte kaasamine neid ümb- ritsevate asutuste hoolekogudes- se, aktiivgruppidesse, juhendma- terjalide koostamine.
- Osavalla tasandi noortekogude moodustamine.

- Noortevolikogu koolitused ja juhendmaterjalide koostamine.

Võrgustikutöö

- Noorsootöötajate võrgustik ja ühine tegevuskava.
- Osavaldade spetsialistide võr- gustik noorte toetamiseks.
- Valdkondadeülene institutsio- naalne võrgustik, ühine tegevus- kava, arengukava täitmise seire.

Suur tänu komisjoni töös osa- lenud Merje Reismaa, Henri Ree- der, Elo Saue, Ragne Lubjak, Kristi Kivisaar, Julja Gurjeva ja protsessi juhtinud Lianne Teder. Lisaks suur tänu komisjoni liikmete poolt aru- teludesse kaasatud noortele ja oma valdkonnas tegutsevatele spetsia- listidele.

Ohutus ennekõike!

Aktiivne merel käimise hooaeg on taas alanud. Tuletame siinkohal meel- de selleteemalised reeglid ja soovitused. Eesti territoriaal- ja sisevetel võib liiklemi- seks kasutada alla 12-meetrise kogupikkuse- ga laeva või jetti vaid juhul, kui see on kantud vastavasse registrisse. Veesõidukid on väi- kelaev kogupikkusega 2,4–24 meetrit – näi- teks paat, purjekas, kaater ja muu selline, alla 12-meetrise kogupikkusega laev ja jett, kogu- pikkusega kuni 4 meetrit. Need veesõidukid ja nende omanike andmed kantakse Eestis liiklusregistrisse. Enne registreerimist tuleb sõidukile teostada registreerimiseelne üle- vaatus Transpordiametis või Veeteede Ame- tis. Uutele ja esmakordselt registreeritava- tele veesõidukitele võib registreerimiseelse ülevaatus teha ka tema poolt müüdavatele veesõidukitele Transpordiametiga vastava- sisulise lepingu sõlminud veesõiduki amet- lik maaletooja.

Veeteede Ametisse tuleb registreerimiseel- sele ülevaatusel pöörduda kui

- tegemist on enda valmistatud või ümber- ehitatud väikelaevaga;
- mingil põhjusel ei ole võimalik tuvasta- da vajalikke andmeid;
- tegemist on alla 12-meetrise kogupikku- sega laevaga.

Peale registreerimist antakse veesõidu- kile registreerimisnumber, mis tuleb kan- da veesõidukile.

Kindlasti ei tohi järeleandmisi teha ohu- tuses ning hooaja alguses tuleks kindlasti veenduda veesõiduki tehnilises korrasole-

kus. Tehnilised rikked ja otsa lõppenud kü- tus on peamised põhjused, miks merel abi vajatakse. Kindlasti tuleb teha enne veele minekut veesõidukile hooldus, kui ise se- da teha ei oska, tuleb töö lasta teha spetsia- listidel. Sügisel ja kevadel tuleb üle vaada- ta ja hooldada nii paadi mootor kui ka kere.

Enne merele minekut kontrolli, kas

- paak on kütust täis;
- et paadis on igale paadis viibijale pääs- tevest. Need peavad olema sertifitseeritud ja vastavalt markeeritud ning ka hoolda- tud vastavalt valmistaja kasutusjuhendi- le. Päästevest tuleb panna kindlasti selga, mitte lihtsalt kaasa võtta.
- Vastavalt veesõiduki eripäradele ja võim- susele peab olema veesõidukis vähemalt 2 kg tulekustuti.
- Kaasas peaks olema esmaabivahen- did, need on osade veesõidukite puhul ka nõutud.
- Kaasas on väikelaeva pikkusele ja kaa- lule vastav ankur ja ankruts.
- Alati tuleb jälgida ilma ega tohi hinnata üle oma võimeid.
- Kui satud hätta, helista 112 või otse Merevalveskuse numbrile 619 1224. Hea oleks õnnetusi ennetada, aga kui satud hät- ta, siis kutsu kohe abi.

HELLE-TRIIN NISUMAA piirkonnapolitseinik

HIIUMAA
SOTSIAALKESKUS

Kõrgessaare
päevakeskuses

○ Esmaspäeviti kl 15–16 tervisevõimlemisring
○ Kolmapäeviti kl 13–14.30 seniortantsuring
○ 9. mai alates kl 8.30 pediküüriteenus (kohad täis!)

○ 10. mai kell 13 Kino tuleb külla, mängufilm „Soo” Päevakeskuse saalis. Pilet 6 eurot

○ 11. mai alates kl 12 ja 12. mai alates kl 9 massaažiteenus. Eelnev registreerimine: Sigrid, tel 529 7429

○ 12. mai kl 13 koosviibimine. Uute teenuste võimaluste tutvustus. Transport: 12.15 Rootsi, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa

○ 13. mai ja 27. mai väljasõit Käina ujulasse, ujulas viibimine 12–14: jõusaali kasutamine, vesivõimlemine kl 12.30. Osalustasu 5,50 eurot. Transport: 11.05 Kõrgessaare, Lauka, 11.10 Viskoosa, 11.30 Kärdla

○ 17. mai alates kl 8 juuksur. Eelnev registreerimine: Sirje Vaku, tel 5666 2317

○ 24. mai kl 10 kokkamine eakatega. Leedu toidud.

○ 31. mai–1. juuni teabereis mandrile (Tallinn–Aegna)

○ Lisainfo Katrin Kivi-
vuori, tel 5333 9472, katrin.kivivuori@sotsiaalkeskus.ee

Kõrgessaare päevakeskuses saab pesta pesu ja käia duši all, eelnevalt kokku leppida: Inna, tel 504 2292.

Kolmapäeviti ja reedeti kl 10–14 on võimalus tervise-
majas saunas käia, kehtib tunni hind 5 eurot. Leiliruum mahutab kuni kolm inimest. Eraldi saunaruum nii meestele kui naistele. Sauna kasutamiseks eelnevalt kindlasti kokku leppida: Artur, tel 505 5732.

Omastehooldajad

○ Omastehooldajate kokkusaamine 26. mai kell 15 Suuremõisa lossi juures. Täpsem info telefonil 5308 1035, Raili.

Vasakult: vallavanem Hergo Tasuja, töötukassa teenusekonsultant Ülle Mänd, arenduskeskuse ettevõtluskonsultant Siim Piirak, ettevõtjatest perekond: Even, Simon ja Marys Suislepp, arenduskeskuse investorkonsultant Ilmi Aksli, arenduskeskuse juht Liis Lukas, Emmaste osavalla vanem Tiit Reha, abivallavanem Üllar Laid. Foto: Liina Siniveer

Ettevõtete külastused
jätkusid Emmaste kandis

18. aprillil külastasid vallavalitsuse, Hiiumaa Arenduskeskuse ja Eesti Töötukassa esindajad Emmaste piirkonnas Hiiu Jähu ja Dagaith Gini valmistavaid ettevõtjaid ning Tohvri hooldekeskust. Külastuste eesmärk on saada ettevõtelt ja asutustelt vahetut tagasisidet ning kuulda nende muredest ja rõõmudest, et oleks lihtsam nende tegevusele nõu ja jõuga kaasa aidata.

Valgu külas tegutsevad Marys ja Even Suislepp, kes toodavad kaubamärgi Hiiu Jähu all erinevaid mahejahuksid, aga kasvatavad lisaks tavapärastele teraviljadele ka läätsesid ja kikerherneid. Eelmisel aastal oli külvatud ka tatar ja kinoa, millest viimane siiski Hiiumaa kliimas saaki ei kannu. Marys tutvustas tooteid ja totesile rukkilinnasejahu, mida ostetakse ainsana sisse ja pakutakse Hiiumaa turul selleks, et kohalikud leivaküpsetajad sellest koos Hiiu Jähu mahe rukkijahudega leiba saaksid teha ning et see oleks alati siinsetel polettidel saadaval.

Toodangut müüvad edasi Coop Hiiumaa ja Saarte Sahver ning Hiiumaal veel ka Väljaku Pood ning Heltermaa Käsitöömaja. Suur osa teravilja saagist läheb siiski autodega kokkuostu ja seejärel eksporditakse, nii nagu suurem osa Eestis kasvatatavast maheviljast. Even ütles, et nad on väga tänulikud Hiiumaa Coopile, kes võttis toodangu avasüli vastu. Järgmiseks on ettevõtte lootust jõuda Rimi Eesti talu- ja mahetoidu müügialale Talu Toidab. Arutati ka võimaluse üle, kuidas jõuaks ettevõtte toodang Hiiumaa lasteasutuste toidulauale.

Kitsaskohana andis Even kaasa mõtte piirata talu ees kulgeval teelõigul kiirust 70 kilomeetrini tunnis, et tõsta ohutust kohas, kus nähtavus piiratud ja liigub suurt tehnikat. Tootmishoone ees uudistasid külalised uut ParcelSea nutipostkasti. Järgmiseks sõideti Harju külla, kus asub Dagaith Gini tootmine, mida tutvustas ettevõtja Reimo Kapp koos kaasa Sirkuga. Reimo näitas tootmishoonet ja tutvustas tööprotsessi marjade korjamisest kuni pudelite sildistamiseni. Kõik marjad korjatakse ise käsitööna: praegu on ootel nii kadakakui põldmarju. Toodangut turustati mullu peamiselt Hiiumaal. Džinni müük on Reimo sõnul hooajaline ja hooaeg algab just aprillist.

Vallaga soovis Reimo arutada kahel teemal: tee nende taluni on kruusakattega ja kaustas ning hooajaline olukor-
da ei paranda. Pärast kohtu-

mise lõppu suundus Emmas-
te osavalla vanem Tiit Reha
kohe teed üle vaatama. Teine
mure oli Reimol valguskaabli
jõudmisega küllasse. Abival-
lavanem Üllar Laid selgitas, et
Harju küla on nende hulgas,
kuhu riik järgmisena kiire in-
terneti võimekust rajama asub.

Tohvri hooldekeskuses võt-
tis külalisi vastu sihtasutuse ju-
hatuse liige Pirje Lehtmaa, kes
rääkis hooldekeskuse tegevus-
est ja näitas uut märtsis val-
minud hoonet. Keskuses on 68
kohta eakatele ning töötajaid
30 ringis. Suviti on suur abi Tal-
linna Ülikooli praktikantidest.
Pirje sõnul oleks aga muul ajal
töökäsi juurde vaja ja nii kut-
sub ta huvilisi kohapeale hool-
dekeskuse ja tööga tutvuma.

Ettevõtete külastustega
alustasid vallavalitsus, aren-
duskeskus ja töötukassa 2019.
aastal, mil jõuti ligi poole saja
tööandjani.

Ettevõtete külastustega
alustasid vallavalitsus, aren-
duskeskus ja töötukassa 2019.
aastal, mil jõuti ligi poole saja
tööandjani.

Hiiumaa liigub

Hiiumaa valla liikumissari „Hiiumaa Liigub 2022” toimub 15. aprillist kuni detsembrini 2022. Liikumissari on ellu kut-
sutud, et hiidlane oleks tervem ja aktiivsem, lisaks annab sari võimaluse osaleda läbi aasta erinevatel rahvaspordiüritustel olenemata sportlikust ettevalmistusest või vanusest.

Kõikide vahel, kes osale-
vad vähemalt kaheksal etapil, läheb loosi Kerttu Spordi kin-
kekaart väärtusega 750 eurot. Tule ning veeda kasulikku sportlikku aega koos sõprade ja perekonnaga!

Sarja meespea:
• „Hiiumaa Liigub 2022” on liikumissari, mis pakub võimalust nautida liikumist ja harrastada sportlikku eluviisi. Tähtis pole võit, vaid osavõtt!
• Etappidele on oodatud osalejad igas vanuses!
• Liikumissarja etapid toimuvad igas Hiiumaa osavallas.
• Liikuma tule ainult täiesti tervena, järgides kehtivaid nõudeid!
• Etappidest osavõtt toimub iga osaleja enda vastutuse-
l. Osaleja valib liikumiskiruse vastavalt oma võimetele

ja tervislikule seisundile.
• Üldkasutatavatel teedel ja tänavatel liigeldes on kohustuslik järgida liikluseeskirju ning arvestada ka teiste liik-
lejatega.
• Liikumissarja info avaldatakse liikumissarja veebi-
lehel www.vald.hiiumaa.ee/hiiumaaliigub, Hiiumaa val-
la ja Hiiumaa spordi uudis-
te Facebooki lehe kaudu ning Hiiumaa Teatajas. Sarja etap-
pide konkreetne info on vasta-
va etapi korraldaja veebilehel.
• Etappide galerii laetakse
üles liikumissarja veebilehele.

• Igal etapil registreerivad korraldajad kõik osalejad. Loo-
siauhindade loosis osalemi-
seks on osalejale kohustus jaga-
da etapi korraldajaga enda isi-
ku- ja kontaktandmeid.
• Sarja korraldustoimkond
jätab endale õiguse muuta üld-
juhendit, lähtudes võimalikest
muudatustest etappide toimu-
misajas või toimumiskohas.
• Üldjuhendis käsitlema-
ta küsimused lahendab sarja
korraldustoimkond.

Kodukohvikuid
saab registreerida
1. maini

Sel aastal toimuvad 4.–6. augus-
tini Hiiumaal taas kodukohviku-
te päevad. Kodukohvikuid saab
registreerida 1. maini.

Kuna sel aastal on Hiiumaal
kirjanduse aasta, võiks ka kodu-
kohvikud võtta kirjanduse oma
lipukirjaks ja nendes laiades raa-
mides oma kohviku idee endale
mõnuseks ja sobivaks vormida.
Oodatud on loominguline lä-
henemine eesmärgiga kirjan-
dusega, raamatutega ja sõnali-
se väljendusoskusega seondu-
vat esile tõsta.

Registreeri oma kodukohvik
valla veebilehel – vaata rubriiki
«Hetkel tähtis».

Palju häid mõtteid ja tegu-
semisindu!

TEATED

Käina spordikeskus kut-
sub kõiki liikuma ja loo-
sis osalema. 15. aprillist
15. maini toimub **kam-
paania “Kevadine liiku-
mistuhin”**. Registreeri
oma külastus administ-
raatori juures märksõna-
ga “liikumistuhin”. Lisa-
info: [http://www.kaina-
spordikeskus.ee/kevadi-
ne-liikumistuhin.html](http://www.kaina-spordikeskus.ee/kevadi-ne-liikumistuhin.html)

Kuni 31. maini kestab **fo-
tokonkurss “Minu Suu-
remõisa”**, kuhu oodatakse
fotosid Suuremõisast –
olgu need seotud küla,
mõisa, lossi või siin tegut-
senud koolidega. Lisainfo
suuremoisaloss.ee

MEIE SEAST ON
LAHKUNUD

VIKTOR TAMMERAND
HEINO PAAT
MALLE TIKERPUU
PAUL VAHTRA
JÜRI KÄÄR
VILLU TRAUSER
ERKKI LAVING
MAIMU VOOLMA
AVE ALAVAINU

TEATED

Sotsiaaltoetuste taotlemine

19. mai kell 10–12 sotsiaaltoetuste
taotluste vastuvõtmine Suuremõisa
raamatukogus.
Info: Urme Soonvald, tel 463 6844,
521 0997, urme.soonvald@hiiumaa.ee
11. mai kolmapäev kell 11–12 sot-
siaaltoetuste taotluste vastuvõtmine
Viskoosa raamatukogus.

Info: Pille Näksi, tel 5855 3736, pille.
naksi@hiiumaa.ee

Transporditeenus

Kärdla piirkonnas invabussi tellimi-
ne kohalikeks sõitudeks ja mandrisõi-
dud rehabilitatsiooni- või meditsiini-
asutusse eakatele ja puudega ini-
mestele.

Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee,
tel 505 5746 või 463 6094

Saunateenus

Kärdla sadama saun
7. ja 21. mai kell 13–15 meestele ja
15.30–18 naistele.
Pileti hind on 2,30 eurot.

NÄITUSED

**KÄRDLA KULTUURIKESKUSE
NÄITUSERUUMIS JA SAMMASSAALIS**

Kuni 2. maini **Eve Viidalepa näitus “Kassari valgused”**. Väljapanek 50 akvarellist.

2. mail kell 17 Esä ja Katrin Kivivuori fotonäituse „Nägame, mida me nägame“ avamine

2. maist 6. juunini **Esä ja Katrin Kivivuori fotonäitus “Nägame, mida me nägame”**.

3. maist 3. juunini **Lasteloome-jakunstiringi näitus**

Kärdla Kultuurikeskus on avatud E-R kl 10–18. kultuur.hiiumaa.ee Kontakt: kultuur@hiiumaa.ee, tel. 53 003 234

NELJA NURGA GALERII

Manfred Dubovi näitus “Vaatomata pimedusele”

Maalikunstnik-poeedi Manfred Dubovi maalid on väikesed elupeeglid, väljavõtted hetkedest, mõtetest-tunnetest. Võib öelda, et need on kohtade ja inimeste portreed. Ühte selget narratiivi pole, pigem on tegemist vahetu pildivooga. Kuigi mõned maalid on painajalikud, sõnum on positiivne ja elujaatav. Rohkem infot: www.manfredubov.com

Avamine 5. mail kl 17. Näitus jääb avatuks kuni 28. maini ja on külastatav R-L 11–15.

Kõikidel muudel aegadel on galerii külastatav kokkulepetel. Galerii müügisosas on nähtaval-saadaval Hiiumaa ja Hiiumaaga seotud kunstnike-loojate looming: kunst, kirjandus, trükised, helilooming. Lisainfo: Kaja Hiis-Rinne 5109255, Helle-Mare Kõmmus 529 9429, Kalli Sein 503 2246 Kontakt: kalli@sein.ee, info: www.facebook.com/neljanurga

HIIUMAA MUUSEUMID

**NÄITUSED PIKAS MAJAS:
UUS püsinäitus “LAPSEPÕLVES...”**

Suureks kasvamise lood ja kogemused. Väikeseks lapseks olemise ajal õpid, avastad ja märkad kõige rohkem, kogu maailm on päriselt uus. Mida me lapsepõlvest mäletame? On need mälestused pigem rõõmsad või kurvad? Kas mäletame ise või usume mäletavat meile räägitut? Mälul on võime osad mälestused blokeerida ja teised suuremaks mõelda. Just lapsepõlvemälestustega juhtub seda viimast sagedasti.

Näitusel on kasutatud Hiiumaa Muuseumi kogudes olevaid lugusid ja esemeid ning muuseum on neid ka selleks väljapanekuks juurde kogunud. Suurem osa mälestustest on pärit 20. sajandist, kuid osa ulatuvad tagasi ka 19. sajandi II poolele.

Alates 25.04 uus näitus “KOERARHIIVIS. KOERMUUSEUMIS.”

VEEBINÄITUSED “Vaimne pärand Hiiumaa toodetes” ja “Nähtamatu juubilar – Kärdla kalevivabrik 190” lehel muuseum.hiiumaa.ee

“MERI – MU ARMASTUS” Merike Ennola-Saimre maalid. Avatud kuni 08.05.2022

Tänavu maikuus saanuks Merike Ennola-Saimre 75-aastaseks. Mandrilt pärit Merike Ennola-Saimre armastas väga merd ja nii ta 1977. aastal koos abikaasa Rauliga Hiiumaale elama asus.

Näitusel on esindatud töid õpinguteaja lõpust kuni loomeperioodi viimaste aastateni. Maalid on pärit erakogudest ja Hiiumaa Muuseumi kogust.

KASSARI MUUSEUMIMAJA

Näitus „Elusaarel. Tuli, vesi, õhk, maa“ Näitus heidab pilgu hiidlaste elu argipäeva nähtustele ja sündmustele ning olulistele pöördepunktile saare aja loos läbi nelja ürgelemendi: TULI, VESI, ÕHK, MAA.

Kõigile teadmishimulistele suurtele ja väikestele on avatud „4 elemendi õmb-luskoda“, kus saab katsete käigus ise proovida ürgelementide (tuli, vesi, õhk, maa) toimimist erinevates olukordades.

Kappide avahoidla

Varahoidlaks muudetud näituseruumis saab näha toidu- ehk piimakappe, seinakappe, pesu- ja tööriistakappe, riide- ja puhvetkappe, aga ka kaalukappi, lasteaiakappi, kummutit ja krahvi öökappi.

MUUSEUMIMAJAD ON AVATUD JÄRGMISELT:

☀️ Pikk Maja avatud E-R 10–17.00, L 10–15.00

☀️ Kassari muuseumimaja avatud T-L 10–17.00

☀️ Mihkli talumuuseum ja R. Tobiase majamuuseum avatud etetellimisel.

☀️ Muuseumide lahtiolekuagadel on avatud ka muuseumipoed ja Pikas Majas laste mängutuba.

☀️ Lisainfo: +372 463 2091 või info@hiiumaamuuseum.ee

NB! Alates 02.05.2022

☀️ Pikk Maja avatud E-P 10–18.00

☀️ Kassari muuseumimaja avatud E-P 10–18.00

☀️ Mihkli talumuuseum ja R. Tobiase majamuuseum avatud etetellimisel.

☀️ Muuseumide lahtiolekuagadel on avatud ka muuseumipoed ja Pikas Majas laste mängutuba.

☀️ Lisainfo: +372 463 2091 või info@hiiumaamuuseum.ee

TUULETORN**EXPO INFO**

Kutsume kuulama uut tuuri «Igat selt-si hiidlased Tuuletornis». Broneeri tuur telefonil (+372) 53505028 või e-posti teel tuuletorn@hiiumaa.ee.

Soodne Seenioride kolmapäev: kolmapäeviti ootame Tuuletorni avastama meie seniore, kes saavad külastada elamuskeskuse ekspositsiooni soodushinnaga 6 eurot. Seenioripilet on mõeldud 65-aastasele ja vanemale elamuskeskuse huvilisele ainult kolmapäeviti. Audiogiidi võimalus.

RONIMISSEIN – vajalik eelregistreerimine vähemalt 24 h ette tuuletorn@hiiumaa.ee või +372 53 50 50 28. Samaks päevaks ronimist planeerides tuleb arvestada elava järjekorraga.

NÄITUSESAALIS KONTSERT 9. mail kl 18 kontsert «Laulud emale». Laule esitavad Heli Lindmäe, Olesja Voronjuki ja Angelika Miku laululapsed.

LAHTIOLEKUAJAD

EKSPOSITSIOON T-R 15–21, L-P 12–21
RONIMISSEIN T-R 17–21, L-P 12–18

SÜNDMUSED

APRILL

R, 29. aprillil

Kl 10 Hiiumaa Kino: “Tagurpidi torn” Kärdla kultuurikeskuses
Kl 17.30 Hiiumaa Kino: “Tagurpidi torn” Kärdla kultuurikeskuses

Kl 18 Rahvusvahelise tantsupäeva tähistamine rahvatantsuga “Savikoja venelane”. Kärdla Kultuurikeskuses. Koos tantsime Eesti rahvatantsu “Savikoja venelane”. Kaasalööb ja tantsuks mängib Hiiumaa Pillisõprade selts. Seltsi tulevad Kärdla rahvatantsijad ning tantse aitab meelde tuletada Ille Savioja. Osalemine tasuta.

Kl 20 Hiiumaa Kino: “Downton Abbey: uus ajajärk” Kärdla kultuurikeskuses

Alustab väikelaevajuhi koolituskursus Hiiumaa ametikoolis, lisainfo: www.hak.ee.

Hiiumaa restoranide nädal. Lisainfo FB lehel Hiiumaarestoranidenadal

L, 30. aprillil

Kl 8–14 Avatud kalasadamate päev Haldi, Kõrgessaare ja Roograhu sadamates. Palade Loodushariduskeskus korraldab lastele kalaõppe töötoa Haldi sadamas. Täpsemad päevaprogrammid sadamates: www.avatud-sadamad.ee

Kl 10 Tunne oma kodusaart ja inimesi: retked Helgi Põlloga: Puski, Mänspe Leisu kant. Alagus Pritsumaja parklast Kärdlas. Lisainfo: www.tiitreisid.ee

Kl 13 töötuba: Torupill ja kannel rahvamuusikas Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas. Töötubades tuleb juttu pillide ajaloo, kuidas ja mis ajastul on need jõudnud Eesti rahvamuusikas kasutusele ning milliseid lugusid nendega enamasti mängiti. Vestluse käigus mängitakse ka erinevaid pillilugusid. Huvilised võivad kaasa võtta ka oma pilli.

Kl 13 Eesti meistrivõistlustel jalgpallis II liiga 6. voor: FC Hiiumaa – Vändra JK Vaprus Hiiumaa spordikeskuse kunstmuruväljakul

Kl 17 Emmaste Swing-Rock Bandi kevadkontsert Kärdla Kultuurikeskuses

Kl 20 Volbripidu Valgu seltsimajas. Lisainfo: FB Volbripidu Valgul

Hiiumaa restoranide nädal. Lisainfo FB lehel Hiiumaarestoranidenadal

MAI

P, 1. mail

Kärdla Päev – Kärdla 84. sünnipäeva tähistamine

Kl 8 Kärdla päev: hommikujooka Hiiumaa Spordikeskuses

Kl 10–13 Kärdla linna XXXII jook algusega Keskväljakul

Kl 10.30 Kärdla päev: Lääne- ja Ida-Kärdla sõpruskohtumine kabes Hiiumaa Spordikeskuses

Kl 13 Kärdla päev: Kärdla linna tänukirjad ja sünnipäevatorit Keskväljakul

Kl 13.30 Kärdla päev: Ott Leplandi ja Karl-Erik Tamme kontsert Keskväljakul

Kl 16 Hiiumaa Kino “Tagurpidi torn” Kärdla Kultuurikeskuses

Kl 19 Kontsert-etendus “Agulihärrad” Kärdla Kultuurikeskuses

Lisainfo: vald.hiiumaa.ee/kard-lapaev

Kuni 31. maini toimub fotokonkurss “Minu Suuremõisa”, kuhu oodatakse fotosid Suuremõisast – olgu need seotud küla, mõisa, lossi või siin tegutsenud koolidega. Lisainfo suuremõisaloss.ee

E, 2. mail

Kl 9 Alustab kahepäevane praktiline koolitus “Külalislahkus – tee püskliendini” Hiiumaa Arenduskeskuse õppeklassis. Vajalik eelregistreerimine. Lisainfo hiiumaaarenduskeskus.kovtp.ee

Kl 17 Esä ja Katrin Kivivuori näituse „Nägame, mida me nägame“ avamine

Kl 18 Hiiumaa Kino: “Downton Abbey: uus ajajärk” Kärdla kultuurikeskuses

K, 4. mail

Kl 17.30 Hiiumaa Kino: “Tagurpidi torn” Kärdla kultuurikeskuses

Kl 19 Kuressaare teatri etendus “Issid” Kärdla kultuurikeskuses

Kl 20 Hiiumaa Kino: “Downton Abbey: uus ajajärk” Kärdla kultuurikeskuses

N, 5. mail

Kl 11 Kuressaare teatri etendus “Sipsik” Kärdla kultuurikeskuses

Kl 13 Kuressaare teatri etendus “Sipsik” Kärdla kultuurikeskuses

Kl 17–19 Orienteerumiseljapäev algusega Palade lasteaia juurest. Lisainfo www.hok.ee

Kl 17 Nelja Nurga Galeris tunnustatud maalikunstniku-poeedi Manfred Dubovi näituse “Vaatomata pimedusele” avamine

Kl 18 Ettevõtjate inspiratsiooniõhtu Nuutri villas: kasvukursil Chaga Healthiga

Kl 19 Jaan Tätte kontsertreis “Rändaja” Käina huvi- ja kultuurikeskuses

R, 6. mail

Kl 12–12.30 Uuskasutuskuse kogumisring Emmaste kaupluse parklas

Kl 13.30–14 Uuskasutuskuse kogumisring Kõrgessaare vaba aja keskuse juures

Kl 14.30–15.30 Uuskasutuskuse kogumisring Kärdla Selveri parklas

Kl 17 Virumaa tütarlastekoori kontsert Kärdla kultuurikeskuses.

Kaastegevad Hiiumaa Tütarlastekoor ja Hiiumaa Poistekoor. Tasuta Euroopa päeva tähistamine orienteerumismänguga üle Hiiumaa

L, 7. mail

Kl 11.30 Alustab kahepäevane tööriistade teritamise koolitus Hiiumaa ametikooli palgikojas. Eelregistreerimisega. www.hak.ee

Kl 15 Emadepäeva jook Emmastes Tilga männikus. Vanusegrupid eelkooliealistest vanaemadeni. Lisainfo Emmaste VAK, tel. 5887 3731

Kl 18 Hiiumaa noorte mälumäng Linnumäe puhkekeskuses

Euroopa päeva tähistamine orienteerumismänguga üle Hiiumaa

P, 8. mai

Kl 10 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

Kl 16 Emadepäeva kontsert Kärdla kultuurikeskuses.

Kl 14 Emadepäeva kontsert Kõrgessaare Vaba Aja Keskuses. Laule emast, kodust, kodumaast laulavad Kaupo, Erik ja Hendrik. Euroopa päeva tähistamine orienteerumismänguga üle Hiiumaa

E, 9. mail

Kl 18 Kontsert “Laulud emale” elamuskeskuse Tuuletorn näituseruumis. Laule esitavad Heli Lindmäe, Olesja Voronjuki ja Angelika Miku laululapsed. Euroopa päeva tähistamine orienteerumismänguga üle Hiiumaa.

K, 11. mail

Kl 18 Jooksuüritus “Ringlev kevad” Kärdla linnapargis

N, 12. mail

Kl 17–19 Orienteerumiseljapäev algusega Kaibaldinõmme infostendi juurest. Lisainfo: www.hok.ee

Kl 18 kontsert: “Siin oled kasvanud tasasel maal” Kärdla kirikus

L, 14. mail

Kl 19 Emmaste kevadlaad

Kl 12 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

Kl 13 Töötuba: rahvalaulud ja pillilood Hiiumaa rahvamuusikas Hiiumaa muuseumi Pikas Majas

P, 15. mail

Kl 10 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

T, 17. mail

Kl 12.30 Kohtumine lastekirjanik Aidi Vallikuga Käina raamatukogus

N, 19. mail

Kl 17–19 Orienteerumiseljapäev

Tahkunas

Kl 19 Leheristipäev Kärdla Nukuteatris

Kl 19 Kassari Kultuurineljapäeva-de & Suvi Kassaris 9. hooaja avamine Orjaku sadama külamajas. Avame Tea Martini näituse “Kodu-lood”, tutvustame hooaja programmi. Info tel. 52 44 820.

L, 21. mail

Kl 9–14 Hiidlaste kevadlaad Käina kardirajal

Kl 10–16 Kohtumised aias – Suuremõisa aiapäev

Kl 12 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

Kl 17 Käina huvikooli õpilased ja õpetajad esitlevad: “Eesti levimuusika 60. & 70. aastatel” Käina kultuurikeskuses

P, 22. mail

Kl 10 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

E, 23. mail

Kl 5.45 Alustab kolmepäevane Hiiumaa jalgrattamatk koos saateautoga kogunemisega Rohuküla sadamas

Kl 9 ja 10 Koolikontsert “Õudusest armastuseni” – muusika roll filmikunstis” Kärdla Kultuurikeskuses

N, 26. mai

Kl 17–19 Orienteerumiseljapäev Lehtmas. Lisainfo www.hok.ee

R, 27. mail

Kl 17.30 Purjetamisvõistluse karikasarja Dago I etapp Kärdla sadamast
Kl 19 Kärdla kammerkoori kontsert “Puud ma laulan haljusesse” Kõrgessaare valitsejamaja trepil

L, 28. mail

Kl 10.30–19 Tuulekala festival Orjaku sadamas. hiukala.org.

Kl 10.30 Hiiu SurfShop OPEN 2022 purjelaua slaalomi sarja 2. etapp Kärdla sadamas

Kl 12 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

Kl 13 Töötuba “Löötspill rahvamuusikas” Hiiumaa Muuseumi Pikas Majas

Kõrgessaare rattasõit. Lisainfo Kõrgessaare VAKi juhatajalt Artur Valgult, tel 505 5732.

P, 29. mail

Kl 10 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee
Hiiu SurfShop OPEN 2022 purjelaua slaalomi sarja 2. etapp Kärdla sadamas

E, 30. mail

Alustab tasuta kursust Hiiumaa ametikoolis: “Projekteerimistarkvara AutoCAD baaskursus”. Lisainfo www.hak.ee

JUUNI**K, 1. juunil**

Lastekaitsepäeva sportlik tähistamine Kõrgessaare aleviku korvpalliplatsil

R, 3. juunil

Kl 17–19 Orienteerumiseljapäev algusega Käina kooli juurest. Lisainfo www.hok.ee.

Kl 19 Ansambli Väliharf kontsert Kõrgessaare sadamas

L, 4. juunil

Kl 10–14 Raamatupäev ja raamatulaad Kärdla raamatukogus

Kl 12 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

Kogupere teatripäevad Suuremõisas: Teatribuss. Etendus “Pettson ja Findus telkimas”, kestus 1 h 45 min koos väikese vaheajaga.

P, 5. juunil

Kl 10 Hülgevaatlusretk Kärdla sadamast. www.tiitreisid.ee

Kl 14 Hiiumaa laulu- ja tantsupäev Käinas Padarimäel
Kogupere teatripäevad Suuremõisas: Teatribuss. Etendus “Mia saladus”, kestus 45 min

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne
Toimetajad: Kärolyn Kivistik,
Liina Siniveer, tel 5386 7606
Kujundus ja küljendus: MK Meedia OÜ
Trükikoda: Printall
Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel.
Info ja teated järgmise kuu lehte on oodatud
eelneva kuu 15. kuupäevaks info@hiiumaa.ee.